

U honorowanie prof. Michała Pietrzaka Medalem za Zasługi dla ChAT

Pan Profesor Michał Pietrzak jest znakomitym polskim prawnikiem, historykiem i działaczem publicznym, emerytowanym profesorem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Należy do grona najbardziej znanych i zasłużonych polskich specjalistów w zakresie historii państwa i prawa Polski, prawa konstytucyjnego oraz prawa wyznaniowego. Jest także autorytetem społecznym jako człowiek dialogu, krytycznego patriotyzmu i troski o dobro wspólne w otwartej dla wszystkich Rzeczypospolitej. Senat ChAT w Warszawie na posiedzeniu 29 listopada 2018 r. podjął uchwałę o nadaniu Profesorowi Medalu za Zasługi dla Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Wręczenia Medalu dokonał 13 grudnia 2018 r. J.M. Rektor ChAT ks. prof. Bogusław Milerski podczas uroczystego posiedzenia Senatu w kontekście aktu wręczenia dyplomów doktorskich i habilitacyjnych.

Laureat urodził się 15 lipca 1929 r. w Gąbinie k. Płocka. W 1952 r. został absolwentem Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego i asystentem w Zakładzie Historii Państwa i Prawa UW. Na macierzystym wydziale w 1961 r. na podstawie przygotowanej pod kierunkiem prof. Juliusza Bardacha rozprawy pt. „Wolność prasy w Polsce 1918–1939” uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych. W następnym roku objął stanowisko adiunkta. W 1968 r. otrzymał stopień naukowy doktora nauk prawnych (rozprawa habilitacyjna pt. „Rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926”). W 1979 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk prawnych, a w 1989 r. tytuł profesora zwyczajnego nauk prawnych. Przez ponad 60 lat był pracownikiem

naukowo-dydaktycznym Wydziału Prawa i Administracji UW oraz przez ponad 20 lat nauczycielem akademickim w Katedrze Prawa Wyznaniowego i Kanonicznego ChAT. Pełnił wiele zaszczytnych funkcji w obu stołecznych – tak blisko związanych z sobą – Uczelniach. Pod jego kierunkiem stopień naukowy doktora nauk prawnych i doktora nauk teologicznych uzyskało ponad 25 osób, zaś tytuł zawodowy magistra prawa i magistra teologii otrzymało kilkaset osób.

Do najważniejszych publikacji Profesora należą dzieła: *Reglamentacja wolności prasy w Polsce 1918–1939*, Warszawa 1963; *Rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926*, Warszawa 1969; *Historia ustroju i prawa polskiego* (współautorzy: Juliusz Bardach, Bogusław Leśnodorski), Warszawa 1976 (kilkanaście wydań); *Prawo wyznaniowe*, Warszawa 1978 (kilkanaście wydań); *Odpowiedzialność konstytucyjna w Polsce*, Warszawa 1992; *Prawo Kościołów i związków wyznaniowych nierzym-skokatolickich w Polsce* (współredaktor: Wiktor Wysoczański), ChAT, Warszawa 1997; *Demokratyczne, świeckie państwo prawne*, Warszawa 2000; *Francuska ustawa z 9 grudnia 1905 roku o rozdziale kościołów i państwa z perspektywy 100 lat* (redaktor), Warszawa 2007; *Państwo prawne, państwo świeckie*, Warszawa 2012; *O ustroju, prawie i polityce II Rzeczypospolitej. Pisma wybrane*, Warszawa 2018.

Profesor miał znaczący wpływ na kształtowanie się ustawodawstwa zgodnego z zasadami demokratycznego państwa prawa, zwłaszcza w zakresie wolności prasy, sumienia i wyznania oraz odpowiedzialności konstytucyjnej. Był współautorem projektu Konstytucji RP przedstawionego przez prezydenta Lecha Wałęsę i jednym z jego reprezentantów w Zgromadzeniu Narodowym. Z nominacji prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego zasiadał w Kapitulce Orderu Odrodzenia Polski. Przez wiele lat był członkiem Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. Otrzymał prestiżowe członkostwo zwyczajne Towarzystwa Naukowego Warszawskiego oraz został współpatronem Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego. Został członkiem Komitetu Redakcyjnego „Czasopisma Prawno-Historycznego” i Rady Naukowej „Przeglądu Prawa Wyznaniowego”.

Otrzymał najwyższe odznaczenia III Rzeczypospolitej, w tym nadany przez prezydenta RP Bronisława Komorowskiego Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (2011) i uzyskany wcześniej Krzyż Komandorski tego orderu (1998). Doceniono jego zasługi dla Województwa Mazowieckiego poprzez przyznanie Medalu Pamiątkowego „Pro Masovia” (2009). Święty Sobór Biskupów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego odznaczył go Orderem Świętej Marii Magdaleny II stopnia (2009).

Senat Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie wyróżniając prof. M. Pietrzaka stwierdził, że jego zasługi dla naszej Uczelni posiadają znamię szczególności. Został bowiem jej profesorem w okresie przełomu ustrojowego, wykładając tu prawo wyznaniowe oraz inne przedmioty prawnicze. Był kluczową postacią wpływającą na proces rozwoju Akademii w nowych warunkach społeczno-politycznych, który zaowocował dynamicznym wzrostem liczby studentów i doktorantów oraz jej pozycji naukowej. Powszechnie uznany autorytet Profesora w świecie naukowym, wybitna znajomość prawa, kompetencje legislacyjne przyczyniły się do uzyskania przez ChAT na stałe wszystkich uprawnień akademickich. Laureat został też pierwszym kierownikiem Studium Doktoranckiego Akademii, które umożliwiło wprowadzenie w uczelni permanentnego kształcenia na studiach III stopnia.

Biorąc pod uwagę dokonania prof. Michała Pietrzaka na rzecz Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie jako uczelni posiadającej szczególny mandat w zakresie kształcenia osób związanych z Kościołami mniejszościowymi, Senat docenił podejmowane przez Laureata na przestrzeni kilkudziesięciu lat działania na rzecz wolności sumienia i wyznania w Polsce, rozdziału Kościoła i państwa, neutralności światopoglądowej państwa, równouprawnienia Kościołów i innych związków wyznaniowych. Realizowane one były przez jego publiczne wypowiedzi, badania naukowe, dydaktykę, udział w tworzeniu prawa i egzekwowaniu wolnościowych norm konstytucyjnych. Postawa Pana Profesora jako szeroko znanego rzecznika poszanowania godności każdego człowieka,

bez względu na identyfikację światopoglądową, znajdowała wyraz w budowaniu klimatu dialogu, zaufania, zrozumienia i tolerancji w naszej Uczelni, w środowisku Kościołów zrzeszonych w Polskiej Radzie Eklezjologicznej oraz w szerszych kręgach społecznych.

CHRZEŚCIJAŃSKA AKADEMIA TEOLOGICZNA
w WARSZAWIE

Rok LX

Zeszyt 4

ROCZNIK TEOLOGICZNY

WARSZAWA 2018

REDAGUJE KOLEGIUM

dr hab. Jakub Sławik, prof. ChAT – redaktor naczelny

dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ChAT – zastępca redaktora naczelnego

prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński

dr hab. Borys Przedpełski, prof. ChAT

dr hab. Jerzy Sojka – sekretarz redakcji

MIĘDZYNARODOWA RADA NAUKOWA

JE metropolita prof. dr hab. Sawa (Michał Hrycuniak), ChAT

bp prof. dr hab. Wiktor Wysoczański, ChAT

abp prof. dr hab. Jerzy Pańkowski, ChAT

prof. dr hab. Atanolij Aleksiejew, Państwowy Uniwersytet w Petersburgu

prof. dr Marcello Garzaniti, Uniwersytet we Florencji

prof. dr hab. Michael Meyer-Blanck, Uniwersytet w Bonn

prof. dr hab. Antoni Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku

prof. dr hab. Wiesław Przyczyna, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

prof. dr hab. Tadeusz Stegner, Uniwersytet Gdański

prof. dr Urs von Arx, Uniwersytet w Bernie

prof. dr hab. Piotr Wilczek, Uniwersytet Warszawski

Skład komputerowy – Łukasz Troc

W związku z wprowadzaniem równoległej publikacji czasopisma w wersji papierowej i elektronicznej Redakcja „Rocznika Teologicznego” informuje, iż wersją pierwotną jest wersja papierowa.

BWHEBB, BWHEBL, BWTRANS [Hebrew]; BWGRKL, BWGRKN, and BWGRKI [Greek]
PostScript® Type 1 and TrueType fonts Copyright ©1994-2013 BibleWorks, LLC.
All rights reserved. These Biblical Greek and Hebrew fonts are used with permission
and are from BibleWorks (www.bibleworks.com)

ISSN 0239-2550

Wydano nakładem

Wydawnictwa Naukowego ChAT

ul. Broniewskiego 48, 01-771 Warszawa, tel. +48 22 635-68-55

Nakład: 100 egz., objętość ark. wyd.: 12,4

Druk: druk-24h.com.pl

ul. Zwycięstwa 10,
15-703 Białystok

SPIS TREŚCI

In Memoriam. Ks. prof. dr hab. Marian Bendza..... 425

ARTYKUŁY

JAKUB ŚLAWIK, *Obcy w tekstach narracyjnych Biblii Hebrajskiej* 427

DOROTEUSZ SAWICKI, *Zarys dziejów Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego i Apostolskiego* 461

METROPOLITA SAWA (MICHAŁ HRYCUNIAK),
Święty Duch – piękno, nadzieja..... 491

BORYS PRZEDPELSKI, *Eschatologia w pismach biskupa Franciszka Hodura* 515

ARTUR ALEKSIEJUK, *Zapłodnienie pozaustrojowe w dyskursie teologiczno-bioetycznym Kościołów chrześcijańskich w Słowacji* 567

DARIUSZ KAZIMIEROWICZ, *Donacja i transplantacja narządów z prawosławnego punktu widzenia* 603

TADEUSZ J. ZIELIŃSKI, *Seminaria duchowne, seminaria i szkoły teologiczne nierzymskokatolickie w prawie polskim* 627

MATERIAŁY

BOGUSŁAW MILERSKI, *Wyobrazona wspólnota, czyli o znaczeniu dobra wspólnego i szczególnej misji Akademii* 655

KRONIKA

Wykopaliska w Jerozolimie (ANDRZEJ KLUCZYŃSKI) 661

40-lecia partnerstwa Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej i Wydziału Teologii Ewangelickiej Reńskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn (JERZY SOJKA)..... 665

Inauguracja roku akademickiego 2018/2019 oraz oddanie do użytku i poświęcenie nowego gmachu Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie (JERZY BETLEJKO)..... 669

Konferencja „Ks. bp Juliusz Bursche w 100-lecie niepodległej Rzeczpospolitej” (JERZY SOJKA) 675

U honorowanie prof. Michała Pietrzaka Medalem za Zasługi dla ChAT (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI)..... 677

Wykaz autorów	681
Recenzenci „Rocznika Teologicznego” w roku 2018.....	682

Contents

In Memoriam. Ks. prof. dr hab. Marian Bendza..... 425

ARTICLES

JAKUB SLAWIK, *The Foreigner in Hebrew Bible Narratives* 427

DOROTEUSZ SAWICKI, *An Outline of the History
of the Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church*..... 461

METROPOLITA SAWA (MICHAŁ HRYCUNIAK), *The Holy Spirit
– beauty and hope* 491

BORYS PRZEDPELSKI, *Eschatology in the Works
of Bishop Franciszek Hodur*..... 515

ARTUR ALEKSIEJUK, *In vitro fertilization in the theological
and bioethical discourse of the Christian Churches in Slovakia* 567

DARIUSZ KAZIMIEROWICZ, *Organ Donation and Transplantation
from the Orthodox Point of View*..... 603

TADEUSZ J. ZIELIŃSKI, *Non-Roman Catholic Priestly Seminaries,
Theological Seminaries and Schools in the Law of Poland* 627

MATERIALS

BOGUSŁAW MILERSKI, *Imagined community, that is about the importance
of the common good and the special mission of the Academy* 655

CHRONICLE

Excavations in Jerusalem (ANDRZEJ KLUCZYŃSKI)..... 661

*40th anniversary of the partnership of the Christian Theological Academy
and the Faculty of the Evangelical Theology of the University of Bonn*
(JERZY SOJKA)..... 665

*Inauguration of the academic year 2018/2019 and opening and blessing
of the new building of the Christian Theological Academy in Warsaw*
(JERZY BETLEJKO)..... 669

*The conference “Bishop Juliusz Bursche on the 100th anniversary of the
independent Poland”* (JERZY SOJKA) 675

*Honoring prof. Michał Pietrzak with the Medal for Merits for the Christian
Theological Academy* (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI)..... 677

List of authors	681
List of reviewers of "Theological Yearbook" in 2018	682